



AGENDA IREKIA BIZIKIDETZA UNITATEETAN:
PROTAGONISMOA ETA PERTSONALIZAZIO
ERAGINKORRA ARRETA
ETA BIZITZA PLANETAN

ASPALDIKO EGOITZA. ASPALDIKO FUNDAZIOA

D ARDATZA: ANTOLAKETA ETA KUDEAKETA

1. DESKRIBAPEN LABURRA

Agenda Irekiaren garapena antolamendura tresna berritzaile bat da, arreta pertsonalizaturako denbora babestuak bermatzen dituena.

Eredu horrek bermatzen du pertsona bakoitzak eguneroko bizitzan erabaki, parte hartu eta bere nortasunaren jarraipena mantendu ahal izatea. Agenda Irekiak aukera ematen du erreferentziazko laguntzaileek 21 ordu izateko laguntza esanguratsuak eskaintzeko, eta, horri esker, bizi historiak jaso, loturak indartu, jokabide disruptiboak murriztu eta ongizatea sortu ahal izan da. Praktikak erakusten du posible dela Arreta eta Bizitza Plana (ABP) tresna bizi eta operatibo bihurtzea, eta antolamenduko, inguruko eta profesionalen aldaketek eragin neurgarria izan dezaketela pertsonen autonomian, parte hartzean eta gogobetetzean.

Garatutako pertsonalizazio printzipioak

- Pertsonen Oinarritutako Arreta Integrala (POAI): duintasuna, autonomia eta eskubideak.
- Bizi historiak zaintzaren ardatz gisa: ABP bakoitza pertsonaren biografian eta balioetan oinarrituta eraikitzen da.
- Zaintzaren ikuspegi erlazionala: egoiliarren, erreferentziazko laguntzaileen eta senideen arteko lotura egonkorak.
- Antolamenduaren berrikuntza: Agenda Irekia, laguntasunerako denbora babestuen motor gisa.
- Prebentzioa eta ongizate emozionala: bakardadea murriztea, bizikidetza giroa eta ongizate fisiko eta psikosoziala hobetzea.

Pertsonalizazio eremuak

- Antolamenduko eta kudeaketako berrikuntzak: Agenda Irekia, erreferentziazko laguntzaileen rola (21 ordu astean laguntasun esanguratsuak eskaintzeko) eta hezitzailea ere inplikatzeko. Lotutako bigarren mailako eremua:
- Arreta eta Bizitza Plan pertsonalizatuak, zaintza eta laguntzak antolatzen dituztenak, prebentzioa, autonomia, autodeterminazioa eta bizi proiektuen jarraipena bultzatuz.
- Eguneroko bizitza esanguratsua → ordutegiak, errutinak eta interes eta ohituretara egokitutako jarduerak.
- Ikuspegi erlazionala eta bakardadearen prebentzioa → lotura pertsonalak eta komunitarioak.
- Arkitektura eta giro etxekoak → mikroegokitzenak eta giropenak Bizikidetza Unitateetan.



2. JARDUNBIDE EGOKIAREN GARAPENA

Abiapuntuko egoera eta antzemandako beharrak

Hasieran, Aspaldiko antolaketa eredu instituzionalago batetik abiatzen zen, ezaugarriak izanik errutina homogeneousak eta batez ere eginkizunean zentratutako zainketak. Unean uneko beharrei erantzuten bazien ere, denborarekin eredu erlazionalago eta pertsonalizatuago baterantz aurrera egiteko beharra identifikatu zen, zeinak eguneroko bizitzan modu eraginkorrean integratuko zituen Bizi Historiak eta Arreta eta Bizitza Planak. Horrek hau eragiten zuen:

- Egoiliarren autonomia eta erabakitze gaitasun mugatua.
- Arlo asistentzialera murriztutako interakzioak, harremanetarako denbora urriarekin.
- Bakardade sentitua eta nortasuna galtzea, biografiaren eta eguneroko bizitzaren arteko deskonexioagatik.
- Familiarik lotura galtzea, parte hartze kanal eraginkorrik aurkitzen ez zutelako.
- Erakundeko kideen erresistentzia, aldaketa, beharrezkoa izanik ere, konplexutzat hartzen zelako.

Azterketa horretatik funtsezko beharrak identifikatu ziren:

- Arreta pertsonalizatu eta esanguratsurako gune babestuak sortzea.
- Pertsona bakoitza hobeto ezagutze, Bizi Historien bidez.
- Ingurune etxeak eta bizikidetzakoak sortzea, eredu instituzionala gaindituz.
- Familiak bizitza proiektuetan eragile aktibo gisa inplikatzeko.
- Harremanean eta tratu onean oinarritutako kultura profesionala bultzatzea.

Hedapen prozesua, mugarri esanguratsuak eta inbertsioak

Bizikidetzak Unitateak sortzea (BU)

Talde txikiak sortu inguru etxeak, zeinetan eguneroko bizitza naturaltasun, egonkortasun eta hurbiltasun handiagoarekin garatu zitekeen. BUak antolamenduak berrikuntzak inplementatzeko eta zaintza lanak pertsonalizatzeko agertoki egoki bihurtu ziren.

Agenda Irekiaren ezarpena

Arreta pertsonalizaturako denborak benetan bermatzeko, Agenda Irekia izeneko plangintza tresna bat sortu zen. Hauek dira bere ezaugarri nagusiak:

- Astean 21 ordu bideratzen dira (hiru egunetan banatuta), eta erreferentziazko laguntzailea ohiko funtzioetatik libre geratzen da, erreferentziazko pertsonari bakarrik eskaintzeko.
- Laguntzaile bakoitzak behar adina ordu erreserba ditzake, pertsonarekin adostutako jardueraren arabera.
- Koordinatzaileak banaketa ekitatiboa gainbegiratzen du, egoiliar guztiek arreta pertsonalizatua jasotzen dutela ziurtatzeko.
- Agendan izena ematea borondatezkoa bada ere, profesionalen batek ekimen falta erakusten badu, koordinatzaileak orduak erreserbatu eta laguntasunerako orientazioa eskainiko dio.

Ordu babestu horiei esker, honetarako aukera izan da:

- Bizi historiak modu sistematikoan jaso.
- Arreta eta Bizitza Planak garatu (ABP).
- “Zertzeladak” jasotzen dituzten dokumentu laburrak sortu, logeletan jartzeko: pertsona bakoitzaren funtsezko alderdiak dituzten fitxa errazak, lantalde osoak errazago pertsonaliza dezan.

**Gizarte hezitzailearen figura txertatzea**

Hezitzailearen etorrerak lehena eta geroa bereizi ditu:

- Jarduera pertsonalizatuak dinamizatzen ditu, unitate barruan zein kanpoan.
- Bizikidetza indartzen du eta gatazka txikiak konpontzen laguntzen du.
- Ospitalizazioetan edo absentzietan ere loturen jarraitutasuna mantentzen du (adibidez: Jose Luisek, ospitaleko egonaldian, bere BUarekiko harremana mantendu zuen bideodeien eta bisiten bidez).

Pertsonalizazioa erakusten duten adibide narratiboak

- **Evak, mendekotasun handia eta erantzun minimoko egoera duen 52 urteko emakumeak,** Agenda Irekian programatutako bainu terapeutiko batean parte hartzen du, bainuontzi puzgarria duen ohe batean, eta horrek erosotasuna eta estimulazio sentsoriala ematen dizkion.
- **Juan:** San Bernabe jaia ospatzeko aukera izan zuen, eta bere nortasunari sakon lotutako tradizioa berreskuratu zuen.
- **Mentxu:** bere gela baserriko elementuekin girotu zuten, eta horrek antsietatea murriztu eta egokitzen lagundu zion.
- **Roberto:** bere ABPan musikarekiko grina txertatu zuen, astero kantu eta entzuketa partekatuko saioen bidez.
- **Jose Luis:** ospitalean zegoen bitartean, harremana izan zuen bere bizikidetza taldearekin bideodeien bidez, eta kide izatearen sentimendua indartu zen.

Aurkitutako zailtasunak eta aplikatutako irtenbideak

- **Aldaketarekiko erresistentzia profesionala** → POAlari buruzko formazioa, gainbegiraketa eta hurbileko laguntza.
- **Laguntzaile batzuen ekimen falta** → koordinatzaileak orduak erreserbatzen ditu, jarduerak proposatzen ditu eta ikasketa erlazionalean laguntzen dio.
- **Ordutegiak planifikatzeko konplexutasuna** → ekitate eta jarraipen protokoloak.
- **Senideen eszeptizismoa** → komunikazio gardena, Bizi Historietan parte hartzea eta ABPa baliozkotzea.

Lankidetzak giltzarriak

- Erreferentziazko laguntzaileak: laguntza pertsonalizatuaren protagonistak.
- Gizarte hezitzailea: zentzua duten jarduerak dinamizatzea eta loturak bermatzea.
- Diziplinarreko taldea: ABPa arreta kliniko eta psikosozialean integratzea.
- Familiak: Bizi Historien kosortzaileak eta ABPen balioztatzaileak.
- Boluntarioak eta komunitatea: jarduera esanguratsuetan eta irekiera komunitarioan laguntzea.
- Sare sektorialak (Lares, Zahartzaroa): ikasteko eta zabalkunderako espazioak.

Ekimena baloratzeko irizpideak**Berrikuntza:**

- Agenda Irekiak kalitatezko denbora instituzionalizatzen du, baliabide estrategiko gisa.
- Gizarte hezitzailearen figura BUen barruan.
- Geletako “zertzeladak”, pertsonalizatzeko baliabide praktikoko gisa.
- Transferigarritasuna: beste zentro batzuetan errepika daitekeen eredua, foro sektorialetan dagoeneko partekatua.
- Prebentzioa: bakardadea murriztea, jokabide disruptiboak murriztea eta ongizatea sustatzea.
- Ebaluazioa: adierazle kuantitatiboak (gogobetetzea, parte hartzea, gorabeherak) eta kualitatiboak (testigantzak).



3. EMAITZAK ETA INPAKTUA

Agenda Irekian, BUan, ABPan eta Bizi Historietan oinarritutako praktikak emaitza neurgarriak, jasangarriak eta inpaktu handikoak sortu ditu.

Adierazle horiek BUetan egindako barnejarraipenetik datoz, gorabeheren erregistroen, gogobetetze inkestaren eta jarduera esanguratsuetako parte hartzearen ebaluazioaren bidez.

Emaitzak egoiliarrengan

- Jokabide disruptiboak: **%57,9tik %8,7ra**.
- Parte hartzea: **%35-40tik %70-75era**.
- Jarduera esanguratsuekiko gogobetetzea: **%88,9tik (2023) %97,9ra (2025)**.
- Bakardadearen prebentzioa eta ongizate emozionala.
- Nortasunaren eta bizitza proiektuen jarraitutasuna.

Emaitzak familiengan

- Zaintzen inguruko gogobetetze handiagoa.
- Erreferentziazko laguntzaileekin harreman zuzenagoa.
- Bizi Historietan eta ABPan parte hartze aktiboa.

Emaitzak profesionalengan

- Laneko gogobetetzea %25 handitzea.
- Kohesio eta motibazio handiagoa.
- Rol profesionalaren errealizazioa.

Emaitzak antolamenduan

- Efizientzia handiagoa denborak berrantolatzeagatik.
- Eraldaketa kulturala eredu erlazional eta etxekoi baterantz.
- Etxeko giroa BUan.
- Eredua egoitza osora zabaltzeko helburua.

Emaitzak sektorean eta komunitatean

- Eredu errepikagarria eta sare sektorialetan partekatua.
- Aldaketaren jasangarritasuna inbertsio handirik gabe.

Inpaktuaren ondorioa

Garatutako ekintzek lotura zuzena dute izandako lorpenekin: jokabide arazo gutxiago, autonomia eta ongizate handiagoa, familia gogobetetze handiagoa, talde motibatuak eta erakunde eraginkorragoak eta pertsonarengan zentratua.

4. JARDUNBIDE EGOKIAREN BALIO DIFERENTZIALARI BURUZKO ONDORIOAK

- **Pertsonentzako balioa:** Bizi Historietatik eraikitako ABP pertsonalizatuak.
- **Zaintzarako balioa:** eredu erlazionala eta etxekoia.
- **Balio profesionala eta antolamendukoa:** Agenda Irekia, kalitatezko denboraren bermatzaile gisa.
- **Lurraldearentzako balioa:** sareetan eta foroetan partekatutako metodologia, eskubideetan eta duintasunean oinarritutako zaintza eredu indartzeko.